

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Eivissa i Formentera

Memòria del Treball de Fi de Grau

Aprenentatge cooperatiu en l'àrea d'Educació Física.

Raquel Alandete Galán

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2018-19

DNI de l'alumne: 47407361Z

Treball tutelat per Catalina Cardona Costa.

Departament de Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☐	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:

Aprenentatge Cooperatiu, Educació física, Alumnes, Inclusió, Professorat.

"

"

Tgwo "'

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia innovadora que es duu a terme en diferents centres educatius i que cada vegada són més els centres que inclouen aquesta metodologia en els seus principis educatius. El seu fonament teòric és convincent pel desenvolupament i evolució acadèmica dels alumnes en les àrees comuns dins de l'aula. Però pel que fa a l'educació física, quina formació, coneixements, o informació disposem? Quins fonaments tenim de l'aprenentatge cooperatiu en l'àrea d'educació física? En el desenvolupament d'aquest treball acadèmic es tracten aquestes temàtiques a més d'incloure unes possibles activitats d'aprenentatge cooperatiu en educació física.

"

Rct cwgu' er w<' Aprenentatge Cooperatiu, Professorat, Educació Física, Alumnes, Inclusió.

"

Cduwcev'

Cooperative learning is an innovative methodology is developed in different educational establishments, and that more and more schools include this methodology in their educational principles. Its theoretical foundation is convincing because of the academic development and evolution of students in common areas within the classroom. But, on the part of physical education, what training, knowledge, or information we have? What foundation we have of cooperative learning in the area of physical education? In the development of this academic work these topics are addressed in addition to including possible cooperative learning activities in physical education.

"

Mg{ "Y qtf u<' Cooperative learning, Teaching staff, Physical Education, Students, Inclusion.

"

"

"

~pf gz 'kr ci kpeks

1. Introducció i justificació	pàg. 4
2. Objectius	pàg. 6
a. Objectius generals	
b. Objectius específics	
3. Metodologia	pàg. 7
4. Marc teòric	pàg. 8
a. L'aprenentatge cooperatiu.	
b. Aprenentatge cooperatiu en l'educació física.	
5. Estat de la qüestió	pàg. 25
6. Part pràctica	pàg. 31
a. Com aplicar aquesta metodologia en les sessions d'educació física.	
b. Avaluació de l'aprenentatge cooperatiu en l'educació física.	
c. Paper del professorat davant aquest aprenentatge.	
i. Qüestionari.	
7. Conclusions	pàg. 48
8. Referències bibliogràfiques	pàg. 52
9. Annexos	pàg. 54

"

"

1. "Kvtt qf weel" Kl wull Hecele"

Penseu que s'està desenvolupant correctament l'aprenentatge cooperatiu en les escoles? Creieu que aquest afavoreix a tot l'alumnat? Són preguntes molt senzilles però que s'han d'investigar a fons per arribar a una resposta i qüestionar-nos realment si aquest aprenentatge cooperatiu es duu a terme en els centres correctament. És present que en els nostres temps a qualsevol centre educatiu d'Educació primària podem trobar un nombre d'alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE); tant des d'una perspectiva d'altres capacitats com d'algun tipus de trastorn físic o cognitiu. Per això pregunto, ajudem a tots aquests alumnes amb aquesta metodologia?

Actualment, amb aquesta metodologia s'aposta per la inclusió, el treball en grup i el tractament de tots els alumnes per igual, cercant una equitat; tot això és molt correcte, dins d'una aula. Ja que, aquesta metodologia innovadora és present i defensada de cara a les assignatures o matèries que es desenvolupen dins d'aula, però, que passa amb aquelles sessions dutes a terme fora de l'aula? Més concretament, que passa amb les sessions d'educació física? També es desenvolupa la mateixa metodologia? Es continua realitzant sessions d'un estil més tradicional? S'ha millorat aquest estil intentant fer una aproximació a l'aprenentatge cooperatiu? Són qüestions molt simples que pareixen estar resoltes, però que ens hauríem de plantejar per la millor qualitat d'activitat física de l'alumnat dins l'escola. Ja que, pareix que totes les metodologies s'han centrat en un tema que són les aules i han deixat de banda aquesta part "a l'aire lliure" i igual d'important que la resta de matèries. Ja fa temps, es va apostar per la disminució d'hores lectives a l'aula per fer més temps de "pati"; és aquí on sorgeix l'educació física en les escoles, pels seus beneficis tant saludables com acadèmics. Amb l'educació física els alumnes aprenen la importància del procés i esforç per arribar a un resultat final. Aprenen a equivocar-se, a tornar a intentar-ho fins que surti; accions molt importants per dur-les a la pràctica dins l'aula (que moltes de vegades costa). Per tant, si l'educació física és igual d'important que altra matèria dins de l'aula, també s'hauria de desenvolupar un aprenentatge cooperatiu?

“Los sueños son la meta, la imaginación el transporte, y la realidad es el punto de partida” (Anónimo)

Abans de començar, el present treball acadèmic ha estat realitzat per l'alumna Raquel Alandete, dins el marc de l'assignatura 22132 - Treball de Fi de Grau d'Educació Primària; dut a terme durant el segon termini del quart grau d'Educació Primària de la Universitat de les Illes Balears, curs acadèmic 2018 - 2019.

Més concretament, en aquest treball es desenvolupa un estudi i investigació sobre l'aprenentatge cooperatiu des d'una perspectiva de l'àrea d'educació física. Aquesta temàtica ha estat una proposta de la mateixa alumna a partir d'una reflexió pròpia; durant tota l'etapa educativa del Grau d'Educació Primària realitzada a la universitat, m'he adonat i m'he omplert de continguts relacionats amb la novetat i modernització educativa. El canvi educatiu relacionat amb el rebuig dels llibres de text i estil tradicional d'ensenyança, i enfocant l'aprenentatge en l'alumne com a protagonista del seu aprenentatge i deixant de banda a una segona plana al mestre i continguts teòrics. A partir d'aquí van sorgint diferents metodologies, com la realització de projectes, espais, racons, tallers educatius, etc. Entre elles, sorgeix la innovació de l'aprenentatge cooperatiu, molt desenvolupada en les matèries dins de l'aula però de manca informació referentment a l'àrea d'educació física.

L'Aprenentatge Cooperatiu és un terme genèric usat per referir-se a un grup de procediments d'ensenyament que parteixen de l'organització de la classe en petits grups mixtos i heterogenis on els alumnes treballen conjuntament de manera coordinada per resoldre tasques acadèmiques i aprofundir en el seu propi aprenentatge. (Rue, 2005)

Aquesta temàtica de treball acadèmic neix a partir d'aquesta inquietud sobre la falta d'informació sobre l'aprenentatge cooperatiu en l'educació física, ja que, les seves característiques estan molt present i valorades el dia a dia; tant des d'una perspectiva educativa com social i ciutadana. Per tant, centrant el nostre tema en l'educació, i més

exactament en l'activitat física, no pot faltar aquesta nomenclatura i forma d'aprenentatge. Una metodologia que engloba la inclusió, la companyonia, els valors ètics i morals, el treball en equip, desenvolupament personal i social, entre altres.

A més a més, durant el desenvolupament d'aquest treball s'exposa una proposta educativa relacionada amb l'aprenentatge cooperatiu en l'educació física, i seguint la seva metodologia corresponent.

D'altra banda, aquest tema és molt interessant per qualsevol trajectòria com a docent d'educació física, és a dir, és interessant pels coneixements sobre docència i sobre l'educació física, per poder formar-se com a mestre i a més a més, aprofundir en qüestió sobre l'educació física i la seva posada en marxa.

2. Qdlgevwu'

Aquest treball acadèmic engloba dos tipus d'objectius; els objectius generals relacionats amb el treball cooperatiu; i els objectius específics relacionats amb l'aprenentatge cooperatiu però des de la perspectiva de l'educació física, és a dir, fent una investigació que va més enllà de la simple teoria i s'aprofundeix en un tema més en concret.

a. Qdlgevwu'i gpgt cnu'

- Investigar i estudiar l'aprenentatge cooperatiu; el seu origen, conseqüències cap a l'educació i rendiment acadèmic, beneficis, inconvenients, avaluació i paper del professorat.
- Descriure i analitzar l'aprenentatge cooperatiu des de l'àrea d'educació física; els fonaments teòrics, els seus beneficis i inconvenients, metodologia a emprar, avaluació i paper del professorat.

- Desenvolupar un conjunt d'activitats educatives relacionades amb l'aprenentatge cooperatiu en l'educació física.

b. Qdlgevw'gur ge'fleu'

- Analitzar la disposició i accessibilitat dels alumnes cap a l'aprenentatge cooperatiu.
- Investigar sobre la formació del professorat d'educació física en relació a les noves metodologies.
- Crear i passar un qüestionari relacionat amb la formació del professorat d'educació física.

"

3. O gwqf qmji kc'wldk| cf c'f gt'f gupxqnr ct'grlt gdcml'

Per a la realització d'aquest treball acadèmic, la metodologia a seguir serà molt variant; per una banda es realitzaran recerques sobre articles o documents de valor per poder desenvolupar el marc teòric. Articles científics amb els quals es pugui defensar l'aprenentatge cooperatiu com a una bona metodologia en l'àrea d'educació física, o bé, poder justificar un rebuig d'aquesta. A més a més, es faran recerques sobre possibles estudis que tractin el mateix tema o similar, que puguin servir per contrastar o ampliar informació rellevant per aquest treball. Per a aquesta recerca es faran servir diferents buscadors d'articles com "google acadèmic", "dialnet", el servei de la biblioteca de la UIB, i "RACO".

Finalment, a partir del desenvolupament d'una proposta relacionada amb l'aprenentatge cooperatiu en l'àrea d'educació física, una experiència real, es realitza una conclusió sobre el mateix estudi i recerca informativa.

"

4. O cte'v'4 k''

c0 N)cr t gpgpvcvi g'èqqr gt cvlw'

L'aprenentatge cooperatiu no és un terme nou; aquest té una llarga història. Des de fa molt de temps s'ha incitat als alumnes a realitzar treballs i projectes perquè realitzin un treball junts, mitjançant debats, discussions, o altres activitats que suposava la interacció mínima de dos participants. Pel que, aquests aprenentatges es feien servir en contextos informals i sense cap estructura. Però fa una vintena d'anys aproximadament, aquesta tècnica va començar a evolucionar, pel que, es començaren a desenvolupar estratègies relacionades amb l'aprenentatge i treball cooperatiu, i a més a més, la seva avaluació corresponent inclòs en l'àmbit educatiu. Per això, en els nostres temps es continua investigant sobre aquest tema i cada vegada és major la seva posada en pràctica en molts de centres educatius. A més a més, cada vegada és major la informació sobre aquesta metodologia, sobre els seus efectes en l'alumnat i les condicions necessàries perquè aquesta sigui eficaç.

Pel que fa a l'origen, ens remetem en quatre diferents moments que marquen la interacció com a element afavoridor de l'activitat instruccional i el desenvolupament de l'activitat cooperativa en l'aula. Ens situem en primer lloc en el moviment humanista francès del segle XVI on trobem l'ensenyança mútua de Pestalozzi. Aquest, com a deixeble de Rousseau descriu l'escola com a una societat on les responsabilitats i les normes de cooperació són suficients per a educar als alumnes sense haver-hi de tancar-los en una metodologia individualista, deixant de banda la influència del factor social i moral. Per això, Pestalozzi va organitzar una mena d'ensenyança mútua on els escolars s'ajuden entre ells en les seves investigacions; és una proposta enfocada als alumnes. Això fa que el seu plantejament quedi sotmès a un formalisme, el qual quedava allunyat del desenvolupament cognitiu i social que plantejava Rousseau i dels ideals de Pestalozzi. Per això, el seu model d'aprenentatge d'ensenyança mútua queda un poc distant de la concepció actual sobre l'aprenentatge cooperatiu.

Després d'una reflexió dels moviments anteriors i els inicis de la Psicologia científica de finals del segle XIX ens trobem amb una reacció contra l'estalinisme, protagonitzada per pragmatistes defensors del paper de l'acció de construcció del coneixement. Aquesta reacció desemboca en el funcionalisme de Dewey, qui afirma la necessitat de superar el dualisme entre ciència i moral mitjançant un naturalisme experimental. A més a més, aquest filòsof i pedagog va crear una escola experimental el 1896 que es basava en els interessos i necessitats de cada període evolutiu dels alumnes on la dinàmica de l'aula estava caracteritzada per la cooperació. Per tant, Dewey mitjançant l'observació del funcionament de la seva escola va tenir suficients elements teòrics i empírics per a valorar la importància de la cooperació.

A partir d'aquest moment comencen els intents de sistematitzar aquestes idees de cooperació per traslladar-les a l'aula, de manera que es desenvolupi una aproximació integradora de les habilitats socials i els continguts i objectius educatius, sota una concepció del procés instruccional on l'intercanvi social constitueix el centre de l'organització de l'aula; aquí sorgeix l'anomenat Aprenentatge Cooperatiu. Per aquesta raó, a partir del segle XX comencen a aparèixer estratègies sistemàtiques d'instrucció aplicant-se a tots els nivells acadèmics i àrees curriculars que deixen en evidència a les metodologies individualistes. Aquestes estratègies es caracteritzen per la divisió del grup en petits equips, i l'intent de la interdependència positiva dels alumnes; és el que s'anomena Mètodes d'Aprenentatge Cooperatiu.

Un último momento histórico se augura para un futuro efectivo, eficiente y esperanzado de la cooperación y de los métodos de aprendizaje cooperativo y es el determinado por la integración, en un sistema único, de las teorías de Piaget y Vygotsky. (Serrano, Pons y Ruiz, 2007, p.14).

Aquests dos filòsofs i educadors coincideixen en dos elements fonamentals per al desenvolupament de l'educació; en primer lloc defensen que l'escola ha de promoure

l'acció i la interacció. Aquesta no només ha de ser una escola activa, sinó que, a més a més, ha de ser interactiva per a l'adquisició i assoliment dels objectius per part de l'alumne. En segon lloc, ambdós sostenen l'opinió que existeix una relació entre el nivell de desenvolupament de l'individu i el seu aprenentatge, pel que, la seva vivència i influència social i moral serà important pel seu desenvolupament com a individu. A partir d'aquí trobem les seves teories sobre l'aprenentatge cooperatiu.

L'aprenentatge cooperatiu és aquell aprenentatge que es produeix en les situacions d'interacció en les quals les metes de cadascun dels subjectes estan en funció de les metes dels altres subjectes, de tal manera que existeix una correlació positiva entre la consecució dels objectius individuals i la consecució dels objectius de la resta de membres del grup. Cada alumne ha de vetllar no només per assolir els seus propis objectius, sinó perquè els altres també els assoleixin, doncs això és condició per a la consecució dels seus propis objectius. (Rodrigo, 2012, p.110).

Per tant, amb l'aprenentatge cooperatiu ens referim a la metodologia de treball a l'aula en la qual, la classe s'organitza en petits grups mixtos i heterogenis on els alumnes treballen d'una manera conjunta i coordinada per resoldre tasques, aprofundir en el seu aprenentatge i arribar a un objectiu comú.

No és una mena d'organització dels alumnes en grups i plantejar que treballin junts sense estructurar les tasques que es vagin a realitzar, sense desenvolupar un correcte treball en equip. No és organitzar-los en grups perquè treballin junts però fent una avaluació individual sense tenir present el seu procés i els resultats com a grup. Va molt més enllà; és una forma d'aprenentatge en la qual s'organitza als alumnes en petits grups per treballar junts amb la finalitat i intenció que els mateixos aconseguen unes metes i uns objectius comuns.

No es tracta que els alumnes d'una classe facin, de tant en tant, un «treball en equip», sinó que estiguin organitzats, de forma més permanent i estable, en

«equips de treball» fonamentalment per a aprendre junts, i, ocasionalment, si s'escau, per a fer algun treball entre tots. (Pujolàs, 2008, p.7).

Quan es planteja una situació d'aprenentatge cooperatiu, el grup d'alumnes ha de treballar conjuntament, ja que, només s'assoliran els objectius si cada membre de l'equip aconseguix els seus propis. L'equip necessita per tant, el treball i coneixement de cada un dels membres. En aquestes metodologies es cerca el profit pel conjunt del grup, que alhora ho és per a un mateix.

Els grups de l'aprenentatge cooperatiu engloben 5 elements:

- Una interdependència positiva: aquesta es dona quan tots els membres de l'equip tenen un objectiu comú. D'aquesta manera l'èxit o el fracàs d'un sol membre, suposa l'èxit o fracàs de tot el grup.
- Una interacció estimulante: aquest element és molt present, ja que, els alumnes han de parlar entre ells, interactuar, discutir, consensuar solucions, ajudar-se, etc.
- Compromís individual i responsabilitat: cada membre s'ha de responsabilitzar de la seva part del treball i contribuir amb èxit per tal d'aconseguir els objectius comuns que tenen prevists.
- Ús de les habilitats interpersonals: els alumnes han d'aprendre a resoldre conflictes que puguin sorgir en els grups, prendre decisions, agafar confiança, arribar a acords.
- Valoració del funcionament del grup: el grup ha d'avaluar el seu funcionament, com està desenvolupant-se, quins aspectes són els més forts, quins els més febles, quins aspectes han de millorar, etc. Per tal d'aconseguir una millora per al seu rendiment.

La finalitat d'aquests grups d'aprenentatge cooperatiu és designar a cada alumne un paper dins del seu grup. El compromís individual és important per tal d'assegurar que tots els membres del grup es desenvolupen i creixen més forts. És a dir, una vegada

s'ha realitzat una sessió cooperativa, on els participants ha assolit el seu paper dins el grup, aquests haurien de ser capaços de desenvolupar la mateixa tasca, o semblants, a un nivell individual. Per tal d'assegurar aquest compromís individual dels alumnes cap al grup cooperatiu, el mestre haurà d'avaluar l'esforç de cada alumne respecte a la seva contribució al grup. De tal manera, haurà de proporcionar diferents retroaccions tant individualment com al grup, que ajudin a evitar sobreesforços i que assegurin la responsabilitat de cada participant per al resultat final.

Algunes de les estratègies per tal d'assegurar el compromís individual:

- Conservar un grup reduït. Com més petit és el grup, més gran és la implicació individual.
- Realitzar una prova individual a cada alumne. Per comprovar el compromís en tot moment de cada alumne.
- A l'atzar, examinar oralment els alumnes. Es demana a un alumne que expliqui el treball que ha fet o està fent el seu grup.
- Observar a cada grup i registrar l'activitat de cada membre en la contribució al grup.
- Assignar el paper de verificador. A cada grup s'assigna a un alumne el verificador, qui demana als altres membres que expliquen les respostes del grup.
- Realitzar activitats on els alumnes s'han d'ensenyar uns als altres el que han après.

En una aula transformada en una petita «comunitat d'aprenentatge» organitzada en equips cooperatius de treball, més o menys estables, els alumnes i les alumnes augmenten el seu protagonisme i participen d'una forma molt més activa en el procés d'ensenyament i aprenentatge i en la gestió de la classe, i comparteixen amb el professorat la responsabilitat d'ensenyar, també ells, als seus propis companys. (Pujolàs, 2008, p.7).

Això fa als alumnes uns individus més autònoms; el protagonisme dels estudiants conjuntament amb la seva participació activa, i responsabilitat compartida per ajudar i ensenyar als companys, són els ítems essencials de l'aprenentatge cooperatiu.

Segons els estudis i les evidències pràctiques, l'aprenentatge cooperatiu és una metodologia que aporta tot un seguit de millores significatives en l'aprenentatge de tots els alumnes que s'impliquen en ell fent referència a:

- La motivació i iniciativa davant una tasca; és un aprenentatge enfocat cap als gustos i motivacions de l'alumnat, ja que, aquests són els protagonistes del seu aprenentatge.
- Actituds de compromís i implicació; cada membre de l'equip té un paper fonamental dins del grup per tal d'aconseguir un objectiu comú entre totes les accions i responsabilitats de cada un. Els alumnes aprenen a ser coherents i a complir amb els seus acords.
- Comprensió del que es realitza i la seva justificació; els alumnes han d'entendre què estan fent en cada moment. Sense la comprensió de la tasca els alumnes no obtenen un aprenentatge. De la mateixa manera, amb una correcta comprensió, són capaços de justificar el seu treball.
- Volum de treball; la quantitat de treball va en relació a les capacitats i possibilitats de l'alumnat, ja que, l'aprenentatge està enfocat cap a ells.
- Qualitat del treball; una vegada els alumnes són els protagonistes del seu aprenentatge i és de manera cooperativa amb la resta de membres del grup, la qualitat del treball es nota considerablement. Tant per la part de la seva realització com a grup, com pels continguts desenvolupats.
- Domini de procediments i conceptes; els alumnes comprenen els continguts teòrics d'una manera més ràpida i amb els seus propis procediments.

- Relació social en l'aprenentatge; els alumnes tenen millors relacions entre ells. Ja que, amb el treball individual i conjunt de cada membre han d'arribar a un objectiu comú. Si un no compleix, tot el grup falla.

D'altra banda, l'aprenentatge cooperatiu també afavoreix:

- Les relacions interpersonals del grup de classe; de la mateixa manera que s'ha comentat anteriorment, mitjançant l'aprenentatge cooperatiu s'estimulen les relacions entre l'alumnat. Tant dins de l'aula com fora de la mateixa seguint una cadena a partir d'un treball conjunt. Ajuda a establir relacions positives entre l'alumnat.
- Actituds positives que s'estenen al professorat i al conjunt de la comunitat educativa; quan els alumnes aprenen d'una manera atractiva i cooperativa gràcies a la metodologia proposta pels professors (en la seva gran majoria), el clima de l'aula i la comunitat educativa és millor i més agradable.
- Millora en el rendiment de tot l'alumnat i el nivell de l'autoestima; quan els alumnes veuen el seu paper dins un grup, la seva importància i l'augment dels seus coneixements lligat amb el rendiment acadèmic, la seva autoestima augmenta conjuntament.
- Afavoreix l'acceptació de les diferències i respecte mutu; afavoreix la inclusió de l'alumnat. Cada alumne té les seves característiques i capacitats, totes igual de vàlides que amb un treball conjunt arriben a un aprenentatge cooperatiu.
- Aporta possibilitats d'atenció personalitzada a l'alumnat i entrada de més professionals a l'aula.
- Es desenvolupa la creativitat i el pensament crític; a partir del seu propi aprenentatge i selecció de la informació.

Ara bé, no tot és un camí de roses. També podem trobar pedres en el nostre camí, ja que, amb l'aprenentatge cooperatiu podem trobar diferents problemes com:

- No posar-se d'acord entre els membres del grup.
- Que els alumnes es posin a jugar en canvi de fer feina.
- Que alguns companys es distreguin i no acabin la feina a temps.

Per fer aquest tipus de treballs en grup es necessita l'ajuda de tots els participants per igual. En algunes ocasions els membres de l'equip poden tenir diferents opinions i tots volen que la seva opció sigui la millor. A partir d'aquí els alumnes quan no estan d'acord poden arribar a enfadar-se.

Fent referència a l'agrupament dels alumnes, trobem diferents models d'equips; aquests han de ser heterogenis per tenir present la diversitat i compenetració dels membres dels grups. L'eficàcia dels mateixos dependrà de les funcions de cada membre de l'equip que per arribar a un objectiu comú. Per a això, la col·laboració és imprescindible; tots són igual d'importants dins el grup i tots poden participar per igual. Per tant, es poden diferenciar tres tipus d'equips cooperatius tenint present la seva durada, el nombre d'alumnes, composició interna, formació i finalitat.

- Equips base: són a llarg termini, permanents si és possible, s'hauria de mantenir durant tot el curs escolar o tot un trimestre; sempre de composició heterogènia. Són equips que els realitza el docent a partir d'un sociograma dels alumnes relacionat amb l'acceptació i rebuig dels alumnes.
- Equips esporàdics: es formen durant una classe i tenen una duració de la mateixa sessió amb una extensió màxima d'un mes. El nombre d'alumnes pot ser variat, des de parelles fins a quatre o més.
- Equips d'experts: és una mena de distribució dels grups base. És una assignació d'un tema especial a cada component del grup. Una vegada es tracta un tema

amb els diferents “especialistes” dels altres grups base. Els alumnes posen en comú els seus coneixements als seus companys de grup.

D'altra banda, el professorat ha d'estar preparat per aquestes situacions. Ha de ser capaç de resoldre els possibles conflictes que pugui haver-hi dins els grups. També han de ser conscients que aquesta metodologia no és fàcil ni ràpida; és una metodologia que té un funcionament molt a poc a poc i per obtenir resultats s'ha de tindre molta paciència i continuïtat. Com també ha d'estar preparat en el cas que la tasca a realitzar no sigui convenient i tindre una alternativa per evitar el fracàs de la sessió i alhora de l'aprenentatge cooperatiu.

Els professors han de ser els guies i orientadors en aquest aprenentatge, són qui donen les pautes que han de seguir els alumnes per realitzar les tasques i arribar a un aprenentatge cooperatiu. És el principal interessat en la motivació i gustos de l'alumnat, per tant, és el més implicat en l'aprenentatge dels alumnes. D'aquesta manera, els proporciona els recursos i temes més propers i adequats per afavorir la motivació de l'alumnat i així fer un aprenentatge més atractiu i participatiu. A més a més, és qui dissenya les activitats, sessions i tasques a seguir; i a continuació, és l'encarregat de comprovar si els continguts i objectius s'han assolit correctament. D'igual manera, té constància dels aprenentatges (procediments, actituds i continguts) de cada alumne a partir de les sessions i aquest aprenentatge cooperatiu.

Finalment, fent referència a la part avaluativa d'aquest aprenentatge, pot ser molt diversa. Segons el professor o comunitat educativa, els sistemes d'avaluació poden ser molt diferents, però en tot cas s'hauria de tindre present uns aspectes:

- Avaluació mitjançant rúbriques de valoració qualitativa; deixar de banda una avaluació quantitativa amb la qual no s'aprecia realment l'aprenentatge de l'alumne, sinó només un sentit numèric.
- Avaluació dels procediments i postures dels alumnes; s'ha de tenir present l'evolució dels grups cooperatius, la seva forma d'organitzar-se i resoldre

conflictes per conjuntament arribar a un objectiu. A més a més, valorar la predisposició dels alumnes i la seva actitud cap a aquest tipus d'aprenentatge.

- Avaluació del grup per part del docent i per part dels alumnes; realitzar avaluacions per part del professorat (des d'una perspectiva externa i objectiva), una avaluació del funcionament del grup (les coses que han funcionat correctament o es poden millorar), i una avaluació de la resta dels companys (en referència a l'aprenentatge d'aquell grup en qüestió).
- Autoavaluació de cada alumne; en aquesta avaluació, els alumnes han d'avaluar el seu propi aprenentatge, i a més a més l'aprenentatge relacionat amb el seu paper dins el grup.

Tanmateix la forma d'avaluació de l'aprenentatge cooperatiu es pot desenvolupar de diferents formes, però els aspectes anteriors s'haurien de tenir present en tot moment per comprovar l'eficàcia i funcionalitat d'aquest aprenentatge.

d0 Crt gpgpvcvi g'eqqr gt c'vw'gp'hgf wecel'lflec0'

L'aprenentatge cooperatiu en l'àmbit d'activitat física és un aspecte relativament nou, ja que, la majoria de les investigacions d'aquesta metodologia en l'Educació física i en l'esport són presents actualment (tot i que ja feia temps que es parlava).

El Aprendizaje cooperativo es un modelo pedagógico con enormes posibilidades en el ámbito de la educación física para el tratamiento de cualquier contenido, tanto cuando se usa de manera independiente, como cuando se hibrida con otros modelos pedagógicos, pero es necesario controlar que sus elementos fundamentales estén integrados en el planteamiento que el docente proponga a sus estudiantes. (...) Es la hora de pasar de los juegos cooperativos puntuales al Aprendizaje Cooperativo como modelo pedagógico de referencia en el aula (Fernandez-Rio y Méndez-Jiménez, 2016, p.204).

Ara bé, fent una revisió de diferents programacions dels docents, es pot contemplar que mitjançant l'aprenentatge cooperatiu es desenvolupen un seguit de continguts motors. A més a més, diferents investigacions sobre el joc motor cooperatiu en contextos educatius destaquen que aquest pot ser un bon recurs per promoure la inclusió, d'incentivar la socialització entre l'alumnat i alhora disminuir conductes de violència i problemes a classe.

Des de fa temps, l'Educació Física és una secció amb moltes desigualtats socials de gènere, raça o habilitats motrius. Algunes característiques d'aquesta matèria com l'individualisme o competició genera una sensació negativa en relació al cos en els alumnes. Pel que, un alumne de cada cinc es senten desplaçats i ho passen malament a les sessions d'Educació Física; classifiquen aquestes sessions com avorrides, repetitives, sense sentit, competitives i negatives cap a l'activitat física. Aquests alumnes amb poca activitat i fracàs a les sessions d'educació física es classificaven com "alumnes de baixa habilitat"; sentien una percepció diferent per part dels seus companys, poca ajuda del professorat per ajudar-los, poca retroalimentació fins i tot que el seu rendiment acadèmic disminuïa. Això és perjudicial en l'èxit acadèmic, ja que, segons investigacions, segons les experiències d'aquestes sessions, els resultats es veuen influenciats positiva i negativament.

The California Framework for Physical Education consideraba ya en 1993 que la Educación Física era más que salud y habilidades motrices, ya que dos de sus tres áreas fundamentales están relacionadas con el dominio afectivo: autoimagen, autoestima y autorealización, desarrollo social e interacción (Fernández-Río, 2003, p.99).

Per tant, és clar que l'Educació Física del sistema escolar s'ha de modificar i fer-la més que una simple sessió d'activitat física d'un model tradicional que només potencia un fracàs, abandó i rebuig de l'activitat motriu. Perquè els seus mitjans (exercicis, jocs, balls, entre altres) tenen una gran influència en el desenvolupament físic, socioafectiu i cognitiu en l'alumnat. L'Educació física ha d'animar als alumnes a

ser responsables, desenvolupar-se com a persones, educar-se en valors i coneixements, tenir el control del seu físic, mental, social, moral i emocional. Fer als alumnes conscients del seu entorn físic i social.

Usadas correctamente las prácticas de Educación Física crean situaciones que facilitan el desarrollo simultáneo del cuerpo, la mente, la auto-estima, el sentido moral, relaciones interpersonales, autonomía y responsabilidad en una atmósfera de disfrute y confianza; facilita la integración de otras áreas de la escuela, y mueve a los individuos fuera de la inmovilidad creada por la escuela, la televisión, los ordenadores y los videojuegos, involucrándolos en situaciones en las que las interrelaciones y las interdependencias entre los participantes abundan (Fernández-Río, 2003, p.99).

Aquell professorat que desenvolupa continguts relacionats amb l'aprenentatge afectiu normalment dissenya activitats promovent el respecte, empatia, responsabilitat, cooperació i joc net. Ja que, quan el desenvolupament afectiu s'especifica en els objectius de la sessió, el potencial de l'àrea d'Educació Física per a la contribució del desenvolupament de l'alumne s'incrementa molt. Es deixa de banda les característiques de les sessions d'educació física d'una forma tradicional i allunyada dels alumnes que no destaquen en les habilitats motrius.

Johnson y Johnson (1975) y Kagan (1985) creen que la mejor manera de lograr objetivos de potenciación de los estudiantes es a través del aprendizaje cooperativo; esto incluye enseñar interacción social como una habilidad, en vez de castigar a alumnos y alumnas por no tener estas habilidades (Fernández-Río, 2003, p.106).

Es continua millorant la part educativa de l'activitat física; per tal d'evitar aquestes desigualtats entre l'alumnat es poden tindre present diferents estratègies com:

- Actualitzar els models docents de la secció d'Educació Física guiant-los cap a la integració d'un model educatiu on es prioritzin els interessos i capacitats dels alumnes.
- Rebutjar la diferenciació de gènere, fer un canvi en l'actitud en referència a l'activitat física "masculina" o "femenina".
- Fer que els alumnes tinguin una relació positiva amb l'activitat física i promoure experiències positives d'aquesta.
- Incidir en l'acceptació d'un mateix i del propi cos, i dels companys.
- Potenciar l'autoestima i autoconcepte.

S'ha de tenir present una metodologia que sigui capaç de facilitar situacions amb diferents nivells de competència motriu i la diversificació d'interessos, tant com alternatives d'agrupacions mixtes, organització de l'espai i el material, i finalment, controlant les interaccions del grup. És a dir, un aprenentatge cooperatiu desplaçat a l'àrea l'educació física."

"Podemos hablar de aprendizaje cooperativo en Educación Física cuando la situación demanda una relación de interdependencia positiva entre los participantes con el fin de lograr un objetivo definido, conocido y compartido por todos ellos" (Martínez, 2018).

Aprendizaje cooperativo en Educación Física muestra las múltiples posibilidades de esta metodología en el área de Educación Física y lo hace desde un enfoque eminentemente práctico, concretando un marco referencial en siete experiencias desarrolladas en contextos reales de clase por diferentes autores, tanto en Primaria como en Secundaria. Es, en definitiva, una obra útil para todos aquellos profesionales de la Educación Física que buscan promover en sus clases procesos de enseñanza-aprendizaje eficaces orientados a fomentar en el

alumnado su capacidad para aprender a aprender autónomamente (Velázquez, 2018).

Quan ensenyem als alumnes el significat de desenvolupar el paper o el rol de treball en les activitats físiques i diferents estratègies de joc, els estem ensenyant al mateix temps a acceptar les responsabilitats lligades al mateix. Per això, és important utilitzar el recurs de les preguntes, ja que, quan es pregunta als alumnes que ha passat durant una activitat, estem fent que es desenvolupen cognitivament i no només de manera física i lúdica.

Una activitat o situació facilita o promou un aprenentatge cooperatiu si es desenvolupen aquestes condicions:

- Una meta igual i comú per a tot l'alumnat; d'aquesta manera s'evita una competició i l'aprenentatge és per a tots.
- La necessitat que tots s'ajudin i interactuïn entre ells per aconseguir l'objectiu; d'aquesta manera s'evita la individualitat. No és suficient amb els esforços d'un alumne, sinó que necessita l'acció motriu dels companys

Algunes formes de realitzar sessions d'educació física mitjançant l'aprenentatge cooperatiu són les següents:

- Tutoria entre iguals: grups amb diferents nivells de coneixements en diferents àrees es complementen per arribar a un objectiu comú.
- Ensenyança recíproca: cada alumne ensenya a l'altre.
- El trencaclosques: cada membre del grup al final de l'activitat es converteix en un "especialista" amb l'objectiu d'ensenyar a la resta dels companys del grup els seus coneixements.
- Jocs de rol: dos grups heterogenis debaten sobre un tema a favor o en contra.

- Grups d'investigació: una proposta de treball es duu a terme amb el treball realitzat mitjançant l'aprovació o modificació de tots els membres de l'equip.
- Sessions d'avaluació: a un nivell grupal o individual."

Amb l'aplicació de l'aprenentatge cooperatiu en les sessions d'Educació Física s'aprecien millores i beneficis en l'autoconcepte de l'alumnat. Amb aquesta millora es correlaciona un augment en el rendiment acadèmic, ja que, un alumne feliç, sa i amb un autoconcepte positiu, té conseqüentment una actitud més predisposada a aconseguir els èxits dins de l'aula. Aquests beneficis són els següents:

- Augmenta el valor de la tasca: les activitats són significants per als alumnes.
- Contribueix a la recerca d'ajuda i reforç dels companys del grup: d'aquesta manera no hi ha conflictes i el clima d'aula millora.
- Els alumnes poden aprendre uns dels altres: és benefici per a tots.
- Els objectius només s'assoleixen si tots els membres del grup participen i col·laboren amb l'aprenentatge mutu i realitzen la tasca correctament. L'èxit és de tots els membres del grup, no només d'una persona individual i competitiva.
- Menor sentiment de fracàs i abandó: hi ha una major acceptació de la resta dels companys, ja que, la responsabilitat dels resultats de l'equip és de tots.
- Produeix millors resultats acadèmicament i de productivitat dels alumnes davant situacions competitives i individuals.
- Fomenta les relacions entre l'alumnat, acceptació entre ells, reforç, respecte, col·laboració.
- Es crea un clima més segur cap a l'autoconcepció d'habilitats i capacitats motrius.

- Els alumnes tenen l'oportunitat de contrastar les seves idees i punts de mira amb la resta dels companys, veure les diferents opinions i formes per a realitzar les coses.
- És una alternativa als models competitius amb conseqüències negatives.

Pel que fa a l'avaluació del treball cooperatiu en l'àrea d'Educació física quedaria relacionat amb els conceptes teòrics de l'avaluació de l'aprenentatge cooperatiu. Ens centràriem en el rebuig d'una nota quantitativa d'un estil tradicional. Dins aquest estil es valoren les condicions físiques de l'alumnat, és a dir, només les proves realitzades de velocitat, resistència, flexibilitat, força, etc. són les que determinen la condició física dels alumnes i les úniques vàlides per avaluar als alumnes.

Amb l'aprenentatge cooperatiu aquesta part d'avaluació queda al marge i apreciada com un "extra". L'actitud de l'alumnat cap a l'assignatura és la primordial, és a dir, sense una bona actitud difícilment els alumnes podran realitzar les sessions correctament ni arribaran a un aprenentatge significatiu. De la mateixa forma, el comportament i treball amb els companys és de vital importància per arribar a un aprenentatge cooperatiu.

Per tant, no es valora les condicions individuals que pugui tindre cada alumne baix uns criteris internacionals, sinó que dins de l'àrea d'Educació Física també s'ha evolucionat conjuntament com altres matèries dins de l'aula que desenvolupen aquesta metodologia. Es centra en les vertaderes capacitats i habilitats motrius dels alumnes respecte resoldre problemes, coordinació, posar-se d'acord amb la resta dels companys de classe, etc.

A més a més, és important que els alumnes realitzen una valoració individual i grupal; una valoració individual com a persona, i individual cap al paper que s'ha realitzat al grup. D'altra banda, una avaluació grupal de les coses que han funcionat bé i

d'aquelles que es podrien millorar. Mai especificar ni centrar-se en les coses dolentes, només en solucions.

Finalment, pel que fa al paper del professorat, aquest ha de conscienciar als alumnes de diferents aspectes com:

- La responsabilitat	- Respecte cap als companys i individus independentment de les seves capacitats o habilitats motrius
- Tolerància	- Paciència
- Constància en el treball i esforç	- Distribució de les tasques segons les capacitats dels membres del grup.
- Acceptació de les pròpies possibilitats	- Treball autònom i col·lectiu

Elaboració pròpia

El professorat és l'encarregat de potenciar l'aprenentatge cooperatiu o competitiu, és a dir, és el responsable d'educar als alumnes en la seva àrea cap a la cooperació o cap a la competició en el seu dia a dia. Ja que, les persones no són competitives per natura, aprenen socialment aquests comportaments competitiu o cooperatiu.

D'altra banda, el professorat d'educació física ha de tindre un paper de guia durant les seves sessions i no quedar-se fora del nucli de l'aula quan estan realitzant les activitats. Constantment és convenient que aquest estigui en moviment donant retroaccions i feedbacks als alumnes per augmentar la seva motivació i interès per allò que estan fent."

""

"

"

5. **Guvv'f g'ic's Águila''**

En aquest punt del treball es desenvolupen diferents articles que fan referència al tema principal sobre “L’aprenentatge cooperatiu en l’àrea d’Educació Física”. Es podran tractar diferents articles que fan referència a estudis sobre aquest aprenentatge en escoles, des de l’abandó i rebuig de les sessions d’educació física, fins a la seva comparació i rendiment acadèmic. Entre ells un estudi sobre la formació del professorat d’educació física amb la introducció d’aquesta nova metodologia.

Com hem pogut observar en apartats anteriors, l’evolució de l’aprenentatge cooperatiu és relativament actual. Ara bé l’àrea d’educació física ha quedat un poc endarrerida i no ha evolucionat tant com era d’esperar. Adan Alonso Delgado estudiant d’educació a la Universitat de La Laguna, va realitzar a l’any acadèmic 2014-2015 una recerca bibliogràfica i informativa sobre l’aprenentatge cooperatiu en l’educació física. Aquest estudiant, plasma el seu descobriment de l’aprenentatge cooperatiu durant les seves primeres pràctiques a una escola.

Durante este periodo pude ahondar en este tema y experimentar de manera práctica las características y elementos fundamentales del mismo. He de destacar el hecho de que el aprendizaje cooperativo se utilizara en todas las materias excepto en Educación Física, y esta ha sido la razón fundamental que ha motivado la realización de esta revisión teórica (Alonso, 2015, pp.25-26).

En aquest document realitza una recerca bibliogràfica sobre diferents estratègies, informació teòrica de diferents autors, i diferents fonts d’informació d’aprenentatge cooperatiu en l’educació física. A més a més, deixa plasmat els possibles resultats a l’hora de realitzar una recerca bibliogràfica respecte a activitats, recursos, estratègies per desenvolupar un aprenentatge cooperatiu en l’educació física.

Conclou aquest estudi en la seva dificultat d’execució respecte a la poca documentació informativa d’aquest tema en relació a l’educació física, sobretot en temes específics com “l’expressió corporal” amb el qual els alumnes experimenten les

seves formes de moviment i què millor que desenvolupar-la mitjançant l'aprenentatge cooperatiu.

Un altre document redactat per Javier Fernández-Río l'any 2003, parla sobre la integració de l'alumnat a partir de l'aprenentatge cooperatiu. A més a més, especifica l'àmbit de l'educació física i la seva situació en l'actualitat. Explica a través d'una investigació per Ennis y col. el 2007 que a l'educació secundària molts d'alumnes prefereixen suspendre aquesta assignatura que no participar en les sessions, perquè els hi pareixen avorrides, intimidatòries i irrellevants per al seu desenvolupament personal i vivencial. Ara bé, aquest sentiment sorgeix d'una metodologia tradicional basada en la repetició i imitació d'esports, explica l'autor. A partir d'aquest estudi, es planteja una possible hipòtesi:

La utilización de la metodología cooperativa en las clases de Educación Física repercute positivamente en la formación de las personas y en la valoración que éstas hacen de dicha asignatura (Fernández-Río, 2003, p.7).

Per tant, a partir de la primera recollida de dades i una posterior hipòtesi, l'autor comenta que es va desenvolupar diferents ambients i estratègies en aquesta àrea per a ensenyar habilitats socials positives, relacionades amb activitats cooperatives on els alumnes participaven activament i es sentien involucrats en el grup. A partir d'aquesta experiència la percepció i actitud dels estudiants cap a aquesta matèria va canviar; començaren a posar força interès i preocupació en les seves accions, i respecte cap als mestres. Els alumnes varen experimentar un canvi no només en aquesta assignatura, sinó també en altres matèries i individualment varen créixer com a persones. Confirmant, per tant, la hipòtesi redactada per l'autor.

Conclou aquest estudi conjuntament amb l'opinió de diferents autors dient que

los esfuerzos del profesorado por crear un currículo culturalmente responsable que sea significativo y relevante para los estudiantes dentro y fuera de la escuela son esenciales para vencer sentimientos de aburrimiento, intimidación e

irrelevancia que éstos y éstas experimentan en los programas de Educación Física (Fernández-Río, 2003, p.101).

A continuació podem observar com la concepció de l'aprenentatge cooperatiu i la seva implantació pels mestres d'educació física és un tema d'estudi. El 2014 Carlos Velázquez Callado, Antonio Fraile Aranda, i Víctor Manuel López Pastor realitzen un estudi per conèixer i analitzar la concepció sobre l'aprenentatge cooperatiu un grup de docents d'Educació Física. Referents i reconeguts en aquesta metodologia.

Es planteja un estudi múltiple amb entrevistes, observacions d'intervencions i anàlisi documental de les seves programacions; orientat a analitzar i conèixer la concreció de l'aprenentatge cooperatiu de docents d'educació física, el pas de la teoria a la pràctica educativa.

Participaren set docents d'educació física seguint els següents criteris:

- (1) haber sido identificados por otros docentes como referentes del AC en EF;
- (2) haber impartido clase de EF en Educación Primaria o Secundaria en los tres últimos cursos;
- (3) haber publicado sobre la implementación del AC en sus clases o presentado estudios en cursos de formación permanente o en congresos de EF;
- (4) haber manifestado que utilizan el AC en sus clases; y,
- (5) estar dispuestos a colaborar en nuestra investigación (Velázquez, Fraile i López, 2014 p.242).

Els resultats de l'estudi ens indiquen que tots els docents distingeixen perfectament l'aprenentatge cooperatiu d'altres conceptes, com per exemple del treball en grup o del joc cooperatiu. A més afirmen que aquesta metodologia és un pilar fonamental en les seves programacions encara que no es pugui dur a terme amb la mateixa freqüència ni de la mateixa forma. Aquests entenen que el procés d'aprenentatge és independent a la tasca a realitzar, per això apliquen l'aprenentatge cooperatiu en les seves sessions per promoure les tasques individuals, cooperatives i competitives.

Fa una petita comparació amb literatura per trobar possibles descripcions sobre com aplicar diferents tècniques d'aprenentatge cooperatiu, però en educació física no es poden realitzar. Pel que, els mestres introdueixen treballs en grup per a reforçar conductes prosocials que es manifesten durant l'execució de la tasca.

En conclusió, trobem una concepció correcta sobre l'aprenentatge cooperatiu en diferents mestres però a l'hora de la seva execució és un poc ambigua i incoherent la seva resposta.

Tot seguit tenim un article de Carlos Velázquez Callado (2015) de la Universitat de Valladolid, en el qual mostra la mateixa inquietud del tema principal sobre l'aprenentatge cooperatiu en l'educació física. Amb aquest document intenta donar resposta a les accions dels docents davant aquesta metodologia. En aquest document es mostra un estudi sobre les respostes de mestres d'educació física d'un qüestionari en el qual es pregunta com perceben l'aprenentatge cooperatiu i com l'implanten a les seves sessions.

“Los resultados del estudio muestran que el aprendizaje cooperativo es todavía una metodología poco implementada en Educación Física” (Velázquez, 2015, p.234).

L'autor explica que els mestres conceben l'aprenentatge cooperatiu com una mena de joc cooperatiu, pel que, es proposa una diferent metodologia anomenada coopedagogia. No és el mateix terme ni el mateix significat. D'aquesta manera els alumnes aprenen a cooperar i es fa servir com un recurs per aprendre a les sessions d'educació física.

Lwgi q'èqqr gt cvkxq''	Cr t gpf k c lg'èqqr gt cvkxq''
Actividad puntual	Metodología. Práctica pedagógica extendida en el tiempo
Principal objetivo: diversión	Principal objetivo: aprendizaje
Evaluación opcional	Evaluación indispensable
No es necesaria la presencia de los cinco componentes, especialmente la responsabilidad individual (solo grupal)	Caracterizado por la presencia de: interdependencia positiva, interacción promotora, responsabilidad individual, habilidades interpersonales y de pequeño grupo y procesamiento grupal
No existe oposición entre las acciones de los participantes.	Puede presentar competición intergrupala.

Diferencias entre el juego cooperativo y el aprendizaje cooperativo (Velázquez, 2012, p.88)

Una vegada realitzat el qüestionari tenim com a resultats que un 22% dels mestres no saben què és realment l'aprenentatge cooperatiu; la resta dels docents afirmen que coneixen el seu terme genèric amb el qual s'integren diferents processos i estratègies d'aprenentatge grupal incloent el treball en grup i el joc cooperatiu. Els quals hem comprovat anteriorment que no són sinònims de l'aprenentatge cooperatiu, sinó diferents vies i metodologies.

Así, un docente lo entiende como «el aprendizaje a través del trabajo e intercambio de experiencias con compañeros, colaborando en la realización de actividades y la búsqueda de soluciones» mientras que para otro consiste en «juegos sin eliminados, deportes y juegos no competitivos basados en el trabajo grupal y la búsqueda común de un objetivo» (Velázquez, 2015, p.236).

Per tant, el professorat que afirma la seva aplicació d'aprenentatge cooperatiu en les seves sessions parteix d'una integració de l'alumnat, realitzant tasques en treball grupal i joc cooperatiu. La seva concepció sobre l'aprenentatge cooperatiu creuen que d'aquesta forma queda assolida. No són passos erronis, són necessaris per començar, però el professorat no es pot quedar aquí, ha de continuar el seu camí per arribar a la correcta metodologia.

Per aquest motiu, l'autor proposa introduir un terme més ampli que s'aproximi a les característiques que té aquest procés cap a un aprenentatge cooperatiu; és el que s'anomena coopedagogia. És una orientació de l'alumne per aprendre a cooperar i fer servir aquesta habilitat per obtenir aprenentatges curriculars.

Per finalitzar, l'any 2017, Javier Fernández-Río redacta una guia per a implantar l'aprenentatge cooperatiu a les sessions d'educació física. Tracta el tema principal d'aquest treball acadèmic, fent referència a la quantitat d'informació i innovació en referència a la cooperació i aprenentatge cooperatiu, però deixant de banda la part d'educació física, pel que, aquest autor realitza una proposta sobre les fases i passos que es podrien desenvolupar per dur a terme una metodologia en educació física basada en l'aprenentatge cooperatiu.

Explica que desenvolupar l'aprenentatge cooperatiu en les sessions d'educació física no és una tasca senzilla, ja que, es tenen present diferents problemes, errors i pors en la seva posada en marxa; com per exemple,

- Fer servir metodologies vivencials i no obrir-se a noves.
- Centrar-se en l'àmbit competitiu.
- Tenir por a un fracàs pel possible “descontrol” de la classe.
- Un correcte ús del llenguatge del professorat.
- Seguiment de les normes.
- Etc.

A més a més, explica la situació actual de la poca formació del professorat d'educació física en aquesta metodologia; per això, realitza aquesta proposta, per ser una espècie de guia pels mestres per desenvolupar un aprenentatge cooperatiu i no quedar-se inhibit en aquesta innovació metodològica.

El Ciclo del Aprendizaje Cooperativo representa una estructura que conduce a docente y discente desde los primeros pasos hasta las estructuras más complejas de este modelo pedagógico, proponiendo 3 fases: (1) Creación y cohesión de

grupo, (2) El aprendizaje cooperativo como contenido a enseñar y (3) El aprendizaje cooperativo como recurso para enseñar y aprender (Fernández-Río, 2017, p.264).

A més d'això, dins de cada fase s'expliquen diferents apartats amb tècniques i estratègies per a comprendre el procés que ha de seguir el docent i les possibles reaccions dels discents. Aquest cicle pot ser molt útil i poderós, ja que, proporciona als docents d'educació física un document que els ajuda en el camí cap a la metodologia d'aprenentatge cooperatiu; una guia molt ben confeccionada en altres àmbits excepte en educació física. Amb aquest es mostra un marc que els permet a ells mateixos i als alumnes a comprendre, aprendre, fer servir i integrar d'una manera progressiva l'aprenentatge cooperatiu.

Solo a través de un trabajo pausado y concienzudo se puede lograr su desarrollo satisfactorio en contextos educativos (Fernández-Río, 2017, p.268).

6. Retv'rt«evlec''

Una vegada desenvolupats els continguts teòrics i comprovar els diferents estudis relacionats amb l'aprenentatge cooperatiu en l'educació física, és el moment de passar a la part pràctica d'aquest tema. En el següent apartat es desenvolupa una proposta educativa amb diferents estratègies d'aquesta metodologia en l'àrea d'educació física, a més a més d'una possible avaluació de la mateixa proposta, i el paper del professorat davant aquesta.

c0 Ego 'cr rlect 'ts wguvc'b gvqf qmji lc'gp'igu'tguikpu'f ogf wecel's'lflec0'

Les sessions d'educació física han d'estar creades i dissenyades amb activitats centrades en la cooperació, participació en grup, treball en grup i ajudar-se mútuament. Ja que, actualment, aquestes sessions segueixen una forma competitiva i individual.

Activitats i sessions centrades en el procés i no en el resultat final. D'aquesta forma els alumnes han de veure la importància de seguir els passos a poc a poc; ser conscients que el procés és més important que arribar al resultat final. Veure en els companys les seves virtuts, propostes, i no debilitats; per tal de complementar el millor possible al grup i aconseguir arribar a la meta.

Fer sessions en les quals els alumnes siguin els protagonistes els qui plantegen activitats a desenvolupar (seguint unes pautes del professor). La majoria de les sessions, dissenyades i confeccionades pels mestres, tenen una direcció directa per part del professor i deixa un poc de banda la imaginació i creativitat dels alumnes. Normalment els alumnes han de repetir moviments o han de seguir instruccions estrictes del mestre. Per això és molt positiu fer als alumnes còmplices i participatius actius de les nostres planificacions i d'aquesta manera potenciar la seva motivació i creació.

L'educació física s'ha de centrar en la realització de jocs i activitats i deixar de banda l'esport (estrictament dit); l'esport és competitiu, selectiu, discriminatori, eliminador, etc. Pel que, només els millors són qui poden guanyar, i la resta són uns fracassats. D'aquesta manera, amb la realització de diferents activitats no centrades en esports s'ha de proporcionar als alumnes l'oportunitat per aprendre i practicar, habilitats motrius i socials. I així deixar de banda les parts negatives d'altres activitats.

S'han de desenvolupar activitats que tinguin com a objectiu principal l'animació del grup constant, és a dir, activitats que garanteixin una participació i treball de tot el grup. Activitats en les quals es desenvolupin conductes d'interacció social positives i d'aquesta manera hi hagi un augment de l'autoestima dels alumnes (per la seva contribució i paper dins el grup).

Realitzar activitats que permeti als alumnes realitzar diferents tasques durant un temps, pel que, el mestre té un millor control de la classe. A escala individual, la pressió i tensió per realitzar les tasques disminueix, ja que, cada alumne pot tindre el temps suficient per al seu ritme d'aprenentatge. D'aquesta manera el docent pot observar

diferents grups alhora, detectar errors comuns i corregir-los d'una manera generalitzada sense ofendre a ningú.

S'ha d'aconseguir una educació física integradora a partir de la llibertat de les capacitats de cada membre del grup, de la cooperació i participació de grup, i en el treball en grup (deixar de banda la individualitat).

És important seguir la mateixa estructura de grups-classe cooperatius, és a dir, s'ha d'intentar mantenir els mateixos grups que els alumnes tenen dins la seva aula. Ja que, com s'ha vist anteriorment, aquests grups han estat confeccionats a partir d'unes característiques i cada grup compta amb uns determinats alumnes amb "X" capacitats o dificultats. Pel que, són grups equitatius i amb les mateixes característiques i oportunitats.

A continuació es mostren diverses activitats d'aprenentatge cooperatiu, les seves característiques, els diferents objectius i els inconvenients que s'han de tindre present; un llistat d'activitats d'aprenentatge cooperatiu que es poden dur a terme a les sessions d'educació física.

Activitat: “El camí del riu” (A partir de 6 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Passar pels diaris conjuntament evitant sortir-se del dibuix. - Aconseguir passar tot el grup fins al final del camí sense que ningú es quedi pel camí. - Fomentar les relacions entre els alumnes de classe. - Potenciar la cooperació entre els components del grup. - Desenvolupar la coordinació entre els alumnes.
Agrupació	Grups de 4 o 5 persones.
Temporalització	10 - 15 minuts d’execució
Descripció	<p>Aquesta activitat consisteix a dibuixar al terra un camí, com si fos la silueta d’un riu, amb paper de diari pel qual han de passar els alumnes en grups de 4 - 5 persones en filera agafats de les mans. Ningú pot trepitjar fora dels papers ni es pot separar el grup. Es poden fer diferents variants com per exemple, començar per parelles i acabar en grup. Es pot començar l’activitat a un menor nivell que pot ser per parelles i anar incrementar la dificultat afegint el nombre de persones que han d’anar agafades de les mans. Es poden realitzar les mateixes passes i al mateix temps, és a dir, els alumnes poden realitzar les passes al mateix temps que s’indiqui (coordinació entre ells). A continuació es poden ajuntar diferents grups. O inclòs es pot fer el camí dels papers més complex per tal que els alumnes desenvolupin una major implicació en ajudar-se per aconseguir realitzar el camí.</p>
Inconvenients	Alguns alumnes voldran anar per lliure. Per tant, el mestre ha d’estar atent que es segueixin correctament les instruccions.

Activitat: “La ruta del tren” (A partir de 6 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Aconseguir que els alumnes estiguin actius en filera. - Apropar als alumnes a l’activitat física conjuntament amb les companys. - Fer que els alumnes es preocupin pels seus companys i siguin capaços d’ajudar als companys a realitzar correctament les tasques. - Realitzar una completa rotació de tots els alumnes. Tots han d’haver actuat com a maquinista.
Agrupació	Grups de 4 - 5 persones
Temporalització	10 - 15 minuts
Descripció	<p>Es posen els alumnes en filera agafats per les espatlles i realitzen una travessa, lliurement per la pista, com si tots junts formassin un tren. A partir d’unes premisses, els alumnes hauran de realitzar unes accions. Per exemple, quan el tren treballa a la nit els alumnes han de ser silenciosos (per no despertar als ciutadans), han de fer els moviments suaus i silenciosos. Quan el tren travessa el camp els alumnes han d’anar botant com si travessaren diferents pedres. Quan el tren va feliç els alumnes van cantant “la, la, la”. Aquestes premisses poden anar variant segons indiqui el mestre o la persona que vagi davant del tot del tren (s’anomenarà “el maquinari”).</p>
Inconvenients	<p>Es pot donar la situació que alguns alumnes no realitzin les indicacions i vulguin fer altres accions. El mestre ha de tindre present aquest fet i intentar corregir-ho a temps que no perjudiqui a la resta dels alumnes i al funcionament de l’activitat.</p>

Activitat: “Cursa d’orientació” (A partir de 9 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupar els continguts d’orientació a partir d’un aprenentatge cooperatiu. - Fer que els alumnes s’organitzin i desenvolupin les seves tasques per aconseguir desenvolupar l’activitat. - Aconseguir que els alumnes participin activament en grup i arribin al seu objectiu.
Agrupació	Grups de 4 - 5 persones
Temporalització	35 - 40 minuts
Descripció	<p>En aquesta activitat els alumnes per grups de 4 - 5 persones han de cercar unes pistes ubicades en diferents punts assenyalats a un mapa d’una zona determinada i que sigui familiar per ells. Hauran d’anar en tot moment en grup i necessitaran la participació de tots els membres del grup per trobar les pistes amagades i llegir el mapa. A continuació, a partir d’unes lletres aconseguides amb les pistes, els alumnes hauran de crear entre tots una oració o una paraula.</p>
Inconvenients	<p>Es pot donar la situació que els alumnes s’enfadin perquè els seus grups no els segueixen. El mestre ha de detectar possibles conflictes dels grups i sol·lucionar-los el més aviat possible. A més a més s’ha de comprovar que els alumnes han entès totes les instruccions per a realitzar correctament l’activitat.</p>

Activitat: "Mímica" (A partir de 6 - 7 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Participar activament en la realització de moviments en grup. - Desenvolupar moviments significatius per als companys (tothom ha de ser capaç de realitzar-los). - Riure amb el grup. - Aprendre nous moviments corporals mitjançant l'aprenentatge cooperatiu.
Agrupació	Grups de 4 - 5 persones
Temporalització	10 - 15 minuts
Descripció	<p>En aquest joc, els alumnes en grups de 4 - 5 persones, s'han de col·locar en cercle. Els alumnes en cercle han de reproduir els moviments que faci una persona situada en el centre del cercle. La persona central s'anirà rotant i ha de fer moviments que tots els components del grup siguin capaços de realitzar. Aquesta activitat finalitzarà quan tots els alumnes hagin fet la rotació i hagin passat pel centre del cercle.</p>
Inconvenients	<p>En la realització d'aquesta activitat, es pot trobar la situació d'alumnes poc participatius i inactius. Per a això i per no perdre la motivació i desenvolupament del grup, el mestre ha de fixar-se i fer que aquests alumnes entrin en acció i s'involucrin en l'activitat.</p>

Activitat: “Joc de propostes” (A partir de 7 - 8 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Participar activament amb els companys del grup per a la creació dels jocs. - Crear jocs en els quals tots els alumnes tinguin un paper dins el joc. - Desenvolupar un aprenentatge cooperatiu entre els membres del grup per a realitzar l’activitat. És a dir, fer que els alumnes desenvolupin estratègies d’aprenentatge cooperatiu per a la creació del joc.
Agrupació	Per parelles o grups de 4 - 5 persones.
Temporalització	15 - 20 minuts.
Descripció	Aquest joc consisteix que els alumnes per parelles o grups de 3 - 4 persones són els protagonistes de la sessió, i són els encarregats de crear un joc. Aquest joc ha de tenir unes normes determinades i es pot realitzar o bé amb el cos només, o bé, amb diferent material. Els grups disposen d’uns 5 - 10 minuts per crear el joc. A continuació, en ordre, l’han d’ensenyar a la resta dels companys perquè juguin. Les mínimes condicions per a la creació dels joc són que tots els membres han de participar i no valen eliminacions.
Inconvenients	Es poden donar les situacions que hi hagin propostes que els membres del grup no accepten. (Una possible solució pot ser que els alumnes han de cercar més d’una proposta; pel que, en aquest cas, els alumnes solen acceptar la resta de propostes que inicialment no volien). S’ha d’anar alerta amb la diferent utilització del material i les situacions de risc.

Activitat: “El caçador” (A partir de 7 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupar estratègies de caçadors per parelles o per grups, per tal de caçar a les ovelles. - Crear situacions de desenvolupament de l’aprenentatge cooperatiu. - Coordinar moviments amb els companys caçadors. - Aconseguir ser tots caçadors i tindre satisfacció del treball realitzat.
Agrupació	Individual (només a l’inici), per parelles i per grups.
Temporalització	15 - 20 minuts
Descripció	Aquest joc es tracta d’anar a caçar a les ovelles del camp (situades a la pista de joc). És un joc de persecució en el qual no hi ha eliminacions i el joc s’acaba quan tots es converteixen en caçadors, per tant, tots són guanyadors. Quan l’alumne caçador agafa a un company, aquest es converteix també en caçador i han d’anar agafats de les mans. Quan la filera de caçadors és nombrosa i parell, es poden separar per parelles o per grups de tres. De manera que un alumne tot sol no pot quedar. I si la filera es trenca, no comptabilitzen les ovelles que pillen.
Inconvenients	En l’execució d’aquest joc podem trobar diferents caigudes, mala coordinació entre els alumnes agafats de les mans, un incorrecte seguiment de les normes, entre altres. El professor ha d’estar observant contínuament als alumnes i preveure actitud que generin caigudes; que vagin els caçadors tots agafats de les mans; i es compleixen les normes per caçar a les ovelles o que quedin lliures.

Activitat: “Joc modern de les cadires” (A partir de 6 - 7 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolupar estratègies d’aprenentatge cooperatiu. - Ajudar als companys pel bé del grup. - Ser capaç de seguir el ritme de la música. - Desenvolupar la capacitat auditiva de reacció.
Agrupació	Grups de 12 - 13 persones
Temporalització	5 - 10 minuts
Descripció	<p>Aquest és un joc popular que consisteix en posar unes cadires en cercle com el mateix nombre de participants. Els alumnes es dividiran en dos grups de 12 - 13 persones (cada grup té les seves cadires). Aquests han de fer voltes a aquestes cadires al ritme de la música; ara bé, quan la música s’atura els alumnes han de ser capaços de quedar-se tots a les cadires sense tocar el terra en un temps de 10 segons aproximadament. Cada ronda es lleva una cadira, pel que, l’objectiu del joc és aconseguir el menor nombre de cadires amb les quals es poden posar tots els alumnes damunt (poden estar asseguts un company damunt altre, poden estar de peu a les cadires agafant als companys, etc).</p>
Inconvenients	<p>És un joc popular molt conegut que si els alumnes no escolten la nova versió moderna, pot interferir en la consecució del mateix. Pel que, el mestre ha d’assegurar que els alumnes comprenen el joc com a un aprenentatge cooperatiu i no com a una competició d’eliminació. A més a més, s’haurà de tindre present les possibles caigudes dalt de les cadires. El mestre haurà d’estar alerta i evitar aquests riscos.</p>

Activitat: “L’espagueti” (A partir de 8 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Participar activament, amb els companys, en l’activitat. - Gaudir del joc cooperatiu amb els companys. - Desenvolupar la resolució de conflictes. - Crear situacions de compromís motor i resolució de possibles problemes motrius.
Agrupació	Grups de 6 - 7 persones o grups de 12 - 13 persones.
Temporalització	10 - 15 minuts.
Descripció	<p>En aquesta activitat, els alumnes per grups de 6 - 7 persones, s’hi hauran d’agafar de les mans i formar un espagueti que es mou per la pista i es fa nusos. Els alumnes realitzen un desplaçament mitjanament lateral, pel que, l’alumne que va a l’inici de l’espagueti és el guia i qui decideix els embolics que poden formar (com per exemple, passar pel mig de l’espagueti, o creuar-se amb altre grup). Quan ens trobem davant una complicació o nus, els alumnes han de cridar “ATURA” per resoldre el problema a poc a poc amb tranquil·litat i paciència sense que ningú es faci mal ni es trenqui l’espagueti (no es poden amollar les mans). Una vegada han completat l’activitat amb els grups reduïts, es poden formar grups de 12 - 13 persones i tornar a realitzar l’activitat (això depèn del funcionament del grup).</p>
Inconvenients	<p>En la realització d’aquesta activitat es poden desenvolupar caigudes dels alumnes en la realització del nus, o en la marxa del grup. A més a més es poden produir conflictes amb els companys i altres grups a partir dels diferents creuaments i falta de comunicació. Per a això, el mestre ha d’advertir els possibles riscos de l’activitat i recordar la correcta resolució de conflictes.</p>

Activitat: “Alfabody” (A partir de 8 - 9 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Formar lletres i/o paraules amb el cos de manera cooperativa. - Desenvolupar la part creativa i artística dels alumnes. - Fer que els alumnes expliquin les idees als companys. - Escoltar i apreciar l’opinió dels companys. - Arribar a acords consensuats.
Agrupació	Grups de 6 - 7 persones o grups de 12 - 13 persones
Temporalització	10 - 15 minuts
Descripció	<p>En aquest joc, els alumnes per grups de 6 - 7 persones han de formar lletres i/o paraules (proporcionades pel mestre) amb el seu cos a terra. Les lletres individuals poden ser fotografiades i seguidament els alumnes poden esbrinar quines lletres són per formar paraules. Una vegada els alumnes hagin pogut realitzar diferents lletres, passaran a formar un grup de 12 - 13 persones per realitzar paraules amb el seu cos a terra. Una altra variant d’aquesta activitat (en el cas de no entendre-la, o que algun grup acabi molt pronte) podria ser la creació d’una figura, per exemple d’una casa.</p>
Inconvenients	<p>En la realització d’aquesta activitat ens podem trobar amb conflictes interns de grup per diferents opinions i punts de vista. Per a això, el mestre ha d’actuar com a mediador i recordar als alumnes que totes les idees i opinions són vàlides i positives en la creació i realització de lletres i paraules.</p>

Activitat: “Portar l’ou” (A partir de 7 anys)	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Transportar un objecte entre tots els membres del grup. - Desenvolupar diferents estratègies d’aprenentatge cooperatiu per poder realitzar els transports de l’objecte. - Realitzar una activitat en grup cooperativament ajudant i rebent ajuda dels companys. - Crear situacions i un clima agradables entre els alumnes.
Agrupació	Parelles o grups de 4 - 5 persones.
Temporalització	25 - 30 minuts.
Descripció	<p>Aquesta activitat consisteix a transportar un objecte, entre tots els membres del grup, per la pista sense que caigui. Els alumnes per parelles o en grups de 4 -5 persones es posen en cercle mirant cap enfora i entre tots han de transportar un globus/una pilota (o un objecte similar) per la pista sense que caigui. A la veu de la mestra hauran de canviar la posició de “l’ou” i l’hauran de transportar d’altra forma. Per exemple, s’han de col·locar en filera i passar-se una pilota entre les cames sense agafar-la en les mans. Una altra variant pot ser portar la pilota/globus amb el cap sense caure a terra; o inclòs transportar el globus per la pista sense que caigui a terra i sense fer servir les mans i braços (serà imprescindible que toquin tots els membres el globus i no fer repeticions de persones fins a completar que tots l’hagin tocat). És important que en totes les possibles variants es tingui present la participació de tot l’alumnat en els diferents grups.</p>
Inconvenients	En aquesta activitat és possible que apareguin caigudes entre els alumnes i competitivitat amb altres grups. S’ha d’advertir als alumnes que desenvolupin l’activitat a poc a poc, sense córrer i tinguin cura amb els diferents desplaçaments o passes de “l’ou”.

d0 Cxcnwceks'f g'hcrt gpgpvcvi g'eqqr gtcvhw'gp'ngf weceks'lflec0'

Pel que fa a l'avaluació d'aquest aprenentatge cooperatiu, s'ha de partir de les dimensions de les quals es basa aquesta metodologia: interdependència positiva, interacció cara a cara, responsabilitat individual, habilitats socials, autoreflexió. Per tant, a cada activitat en la qual es dugui a terme un aprenentatge cooperatiu, s'hauran de tenir present uns ítems relacionats amb aquestes, i podran ser més o menys extensos segons el nivell dels alumnes. Ha d'haver-hi una avaluació del professorat (mestre especialista d'educació física en aquest cas) i també una autoavaluació per part de l'alumnat per tal que els alumnes siguin conscients del seu treball i els aspectes que podrien millorar.

A més a més, és interessant desenvolupar una avaluació de les diferents activitats realitzades per completar al màxim l'avaluació de les mateixes i la seva funció respecte a l'aprenentatge cooperatiu; és a dir, avaluar les activitats pensades amb una metodologia d'aprenentatge cooperatiu i qüestionar la seva eficàcia.

Cal recordar que l'avaluació de les activitats d'aprenentatge cooperatiu ha d'anar juntament amb l'avaluació dels estàndards d'avaluació d'educació física, és a dir, no podem deixar de banda els objectius i continguts a desenvolupar en l'etapa educativa. És més, s'ha d'intentar desenvolupar els blocs de continguts conjuntament amb aquesta metodologia.

A continuació es presenten diverses rúbriques d'avaluació¹. En primer lloc, una rúbrica d'avaluació del mestre especialista d'educació física; aquesta, el mestre podrà completar-la després de la sessió o activitat realitzada. En aquesta rúbrica, tindrà tots els alumnes a la mateixa graella i només haurà de seleccionar el seu comportament davant els ítems descrits. Una vegada realitzi l'avaluació de l'alumnat, podrà treure conclusions sobre les activitats realitzades i qüestionar el seu paper davant l'aprenentatge cooperatiu. A continuació, també s'han de complementar les rúbriques d'autoavaluació dels alumnes i tindre present la percepció de si mateixos i de les activitats.

¹Veure en annexos les diferents graelles.

En la següent i segona rúbrica d'avaluació, el paper d'avaluació passa als alumnes; aquests hauran d'assenyalar o pintar el semàfor segons pensen com han estat durant l'activitat o sessió corresponent. Essent els colors del semàfor d'aquesta manera: verd "molt bé", groc "regular", vermell "malament".

e0 Rcr gt 'f gñf t qhguqt cvf excpv'cs wguv'br t gpgpvc vi g0'

Per al desenvolupament d'aquesta metodologia és vital el paper del professorat. En primer lloc, aquest personal ha d'estar informat i capacitat sobre aquesta metodologia, sobretot aplicada a l'àrea d'educació física. Els professors han de ser animats, motivadors per l'alumnat, transmissors d'experiències, reproductors de nous projectes i no inhibidors. Pel que, les característiques, actitud i posició del professorat davant un aprenentatge cooperatiu és el primer pas per desenvolupar sessions d'aquest caire.

D'entre les funcions que ha de desenvolupar el mestre d'educació física per dur a terme un aprenentatge cooperatiu en les seves sessions tenim les següents:

- *Gur gekkect "gru"qdlgekmu* <el mestre ha d'informar a l'alumnat dels objectius a aconseguir durant l'activitat o sessió a desenvolupar. D'aquesta manera els alumnes són conscients del seu treball i si aquest l'han realitzat de la manera adequada per a assolir els objectius explicats.
- *Rt gpf t g'f gekukpu* <l'especialista ha de tindre present diferents inconvenients o punts negatius que poden aparèixer durant la sessió i prendre decisions prèvies a aquestes situacions; com també pensar com actuar-hi. A més a més de prendre decisions davant el transcurs de la sessió i reflexionar sobre el funcionament d'aquesta.
- *Gzr rkect "nxcvkkcv" k'rc"ectcevgt fñkcc" f d'pvgtf gr gpf³ pek* <és important que el mestre expliqui les tasques a realitzar i les característiques de l'aprenentatge

cooperatiu (en especial la interdependència), per tal que els alumnes les tinguin present i les desenvolupen correctament.

- *Uwr gtxkuct'nxcrt gpgpvcvi g'k'clwf ct* <el mestre ha d'estar constantment revisant i avaluant l'execució de les activitats per garantir l'aprenentatge cooperatiu seguint les pautes especificades. De tal manera que en el cas necessari, intervenir sobre conductes inadequades i conduir als alumnes a la correcta realització de la tasca.
- *Tgxluct'grl'hwpekqpc o gpv'f gr'i twr* <en aquest apartat, el professor ha d'organitzar els grups cooperatius; que en la mesura del possible seran els mateixos de l'aula. Tot i que, el mestre pot realitzar d'altres grups cooperatius seguint les característiques motrius dels alumnes. D'altra banda, el mestre haurà d'avaluar el funcionament del grup i en cas necessari prendre mesures o fer canvis.
- *Fkugp{ct'rgu'ugukqpu'kf ki pqukect'rt qdngo gu* <l'especialista haurà de crear les sessions abans de dur-les a terme. És important dissenyar i detectar possibles problemes de les sessions abans de dur-les a terme, ja que, els mestres tenen un marge de temps per determinar si les tasques a realitzar són adients o s'haurien de modificar; i al mateix temps el mestre es pot anticipar a possibles problemes que es puguin donar durant la sessió.
- *Gwct'gp'eqpwev'co d'grl'wvqt* <és important que el mestre d'educació física tingui contacte amb el tutor dels alumnes per poder desenvolupar a les sessions els continguts que es treballen a l'aula. Pel que, els alumnes seguirien els seus projectes i grups d'aprenentatge cooperatiu d'una manera transversal a l'àrea d'educació física seguint la mateixa metodologia.
- *Hqto cek>'uqdt g'nxcrt gpgpvcvi g'eqqr gtcwv'c'rgu'ugukqpu'f ogf wecek>'w'f'kec* <és important que els mestres especialistes d'educació física tinguin coneixement sobre aquesta metodologia i la seva posada en marxa. Per una banda és

important el contingut teòric d'aquesta innovadora metodologia, i la seva part en pràctica; sobretot, especialment en aquest cas, en l'àrea d'educació física.

i. **S'Agua p'ct K'**

Per finalitzar aquest apartat, com a experiència personal, s'ha realitzat un qüestionari entre diferents mestres sobre la formació del professorat respecte a aquesta metodologia. Entre una mostra de diferents professors (de diferents especialitats) i estudiants, els resultats han estat que la formació del professorat és d'una correcta base de continguts, però d'una pràctica més reduïda (vegeu gràfics dels resultats als annexos).

Pel que, tots els qüestionats tenen coneixement sobre aquest nou terme, la seva importància i desenvolupament; però una vegada es passa a la formació més pràctica, les respostes varien. Van encaminades cap a una poca formació o inclòs una nul·la formació sobre el desenvolupament pràctic d'aquesta metodologia.

Si ens centrem en l'especialitat d'educació física, els resultats ho diuen ben clar; la informació i posada en pràctica d'aquesta metodologia és molt pobre. Pel que, el desenvolupament d'un aprenentatge cooperatiu en les sessions d'educació física és gairebé complicat; sobretot per l'esforç i dedicació de formar-se en aquesta metodologia i posteriorment dur-la a la pràctica. Encara que els resultats ens diuen que és important desenvolupar un aprenentatge cooperatiu en aquesta àrea, s'ha pogut comprovar que la formació per a aquesta realització no és l'adequada, tot i que (com s'ha comentat anteriorment), la formació és un punt clau del paper del professorat per a aquest desenvolupament.

7. Equenwtkpu'

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia innovadora basada en l'aprenentatge per grups cooperatius, en els quals tots els membres de l'equip són igual d'importants i arriben tots a aconseguir un objectiu i èxit comú. Com s'ha pogut comprovar durant la investigació de l'aprenentatge cooperatiu, aquesta metodologia és molt positiva de cara a l'aprenentatge de tot l'alumnat; pel que, és una metodologia encertada per a aquells alumnes que poden tindre algun impediment per arribar a un aprenentatge. Llavors, és una forma que tots els alumnes es sentin inclosos dins el seu grup de taula, i a més a més dins el seu grup classe. És un aprenentatge per a tots amb les mateixes probabilitats i accessibilitat, des d'un treball desenvolupat per tots els components.

Durant el transcurs d'aquest document s'ha pogut desenvolupar una investigació profunda sobre l'aprenentatge cooperatiu com a terme general amb els seus orígens i característiques d'aprenentatge. A continuació d'aquest desenvolupament s'ha realitzat altre específicament sobre l'aprenentatge cooperatiu en l'àrea d'educació física.

Per començar, l'aprenentatge cooperatiu no és una metodologia del tot de l'actualitat; el treball en grup i les seves característiques fa molts d'anys és present a les escoles, això inclou, realitzar una tasca entre diverses persones però de qualsevol manera amb més o menys participació, però només amb la finalitat de completar una tasca amb l'acompanyament d'altres persones. Els grans pensadors i educadors com Pestalozzi, Rousseau i Dewey varen ser els impulsors d'aquestes noves metodologies basades en la cooperació com a pilar bàsic de l'educació i formació dels individus; continuant amb les teories de Piaget i Vigotsky els quals defensen l'escola com a acció i interacció de les persones, i la vivència i experiència com a aprenentatge motor. Pel que, l'evolució d'aquesta metodologia ens porta fins al dia d'avui i s'anomena "Aprenentatge cooperatiu", una metodologia amb la qual els alumnes de la classe en petits grups heterogenis i mixtos que segueixen una organització (i cada membre té un paper concret dins el grup) per desenvolupar una tasca, aprendre, i arribar tots junts a un

objectiu final i comú. Aquests grups engloben 5 elements: interdependència positiva, interacció estimulant, compromís individual i responsabilitat, ús de les habilitats interpersonals i valoració del funcionament del grup.

D'altra banda, aquesta metodologia aporta unes millores significatives en l'aprenentatge dels alumnes, en la seva motivació, interès, actitud, compromís, treball, i relacions entre els companys. Com també afavoreix el rendiment acadèmic i el desenvolupament de valors en l'alumnat, creativitat i pensament crític.

En aquest tipus de metodologia el paper del mestre és primordial, ja que, són els encarregats de desenvolupar aquesta metodologia; han de ser motivadors cap als alumnes, guies i involucrats en el seu aprenentatge, han de ser capaços de solucionar possibles conflictes, encarregat del tipus d'avaluació (rúbriques de valoració qualitativa, procediments i postures dels alumnes, grup per part del docent i alumnes, i autoavaluació) i sobretot han d'estar formats en quant aquesta metodologia.

Pel que fa a la part d'aprenentatge cooperatiu en l'Educació Física, tenim que en aquest àmbit si que és un terme bastant nou encara que és una àrea en la qual els alumnes s'alliberen i gaudeixen al màxim. L'aprenentatge cooperatiu en aquestes sessions possibilita el desenvolupament de qualsevol contingut i mitjançant el joc cooperatiu es promou la inclusió de l'alumnat, la socialització i disminució de la violència i problemes a classe.

L'Educació Física ha estat molt de temps rebutjada per molts alumnes, ja que, aquesta es centrava principalment en la realització d'esports en les sessions. Pel que, els alumnes amb menys habilitat motriu quedaven desplaçats del grup. Encara que ha de ser una assignatura que motivi als alumnes, els faci responsables, tinguin control sobre el seu cos, que evolucionin en el seu físic, ment i relacions. Per a això sorgeix la necessitat de crear una metodologia que desenvolupi situacions amb diferents nivells de competència motriu i la diversificació d'interessos; és a dir, un aprenentatge cooperatiu en l'Educació Física.

Llavors, parlem d'aprenentatge cooperatiu en l'Educació Física quan les situacions que es proposen tenen una relació d'interdependència positiva entre els participants amb la finalitat d'arribar a un objectiu específic i comú. Amb aquesta metodologia es promou la integració dels alumnes, augmentar l'autoestima i aconseguir desenvolupar una tasca de manera cooperativa amb la resta dels companys i així arribar a un aprenentatge cooperatiu. D'aquesta manera s'incentiva el gust i interès per la realització d'activitat física, per formar part d'un grup amb unes determinades responsabilitats. Sobretot amb aquesta metodologia s'aconsegueix que un joc aparentment avorrit (no competitiu ni eliminatori) es transformi divertit, només per seguir una metodologia d'aprenentatge cooperatiu.

És una metodologia amb la qual s'aprecien els assoliments dels alumnes, el seu procés, i no només es centra en el resultat final. Per això es formen climes agradables i positius en aquest tipus de sessions.

Perquè una activitat o sessió sigui o segueixi les característiques d'aprenentatge cooperatiu, aquestes han d'incloure: objectiu comú per a tots, i la necessitat d'ajudar als companys. Amb aquest tipus d'activitats s'intenta unificar al grup, en primer grup al club base i seguidament al gran grup de classe; es cerca la integració de tot l'alumnat, el desenvolupament del treball en grup, i apreciar la participació i involucració dels alumnes en un grup. En aquestes activitats no apareix la sensació de fracàs de l'alumne per no tindre una habilitat motriu com "els millors" dels seus companys, no hi ha cap competitivitat; pel que, es produeix una millora en les relacions del grup, es fomenta la seva cohesió. El sentiment de superar-se motriument segueix present, però sempre amb l'ajuda dels companys per a aconseguir-ho.

Els beneficis o efectes positius a partir de l'aprenentatge cooperatiu en les sessions d'Educació física, principalment és l'augment i millora de l'autoconcepte de l'alumne, i per tant un increment del seu rendiment acadèmic.; millora de les relacions

socials; augment de les habilitats del llenguatge; entre altres. Sobretot, l'aprenentatge és igual d'accessible per a tots els alumnes.

Per a això, s'han desenvolupat diferents propostes d'activitats que es basen i fomenten l'aprenentatge cooperatiu. Cadascuna especifica els objectius que es volen aconseguir amb aquella activitat, el seu desenvolupament, agrupament dels alumnes, i els possibles inconvenients que s'han de tindre present abans de desenvolupar-les (el mestre ha d'estar preparat en tot moment).

A més a més, s'ha realitzat una avaluació de les activitats d'aprenentatge cooperatiu basades en les característiques del mateix (interdependència positiva, interacció cara a cara, responsabilitat individual, habilitats socials, i autoreflexió), i altra rúbrica d'autoavaluació dels alumnes segons el seu desenvolupament durant l'activitat. D'altra banda, també es descriu el paper del professorat davant aquestes activitats (especificar els objectius, prendre decisions, explicar les activitats, supervisar i ajudar, dissenyar sessions, estar en contacte amb el tutor, formació sobre aquesta metodologia).

Pel que fa a formació del professorat, diferents articles fan menció al mateix problema i fruit d'inici d'aquesta recerca: reben molta informació teòrica sobre aquesta nova metodologia en les àrees comuns (les quals es desenvolupen dins de l'aula) però pel que fa a la seva part pràctica es queda insuficient la formació. Si aquest tema l'ampliem a l'àrea d'Educació Física, els estudis ho confirmen, els mestres especialistes no han rebut cap formació específica en la seva àrea.

Finalment, fent referència al qüestionari sobre la formació del professorat, ha estat un estudi amb poques respostes, pel que, no es podria considerar com a estudi de pes, sinó com una experiència amb la qual es reforça la investigació d'aquest treball acadèmic. Ja que, com s'ha comentat a l'inici del document, aquest va sorgir a partir d'una inquietud sobre la formació del professorat cap a l'aprenentatge cooperatiu, especialment en educació física. Pel que, amb tot l'esmentat anteriorment, és un tema encara vigent i que s'hauria d'investigar més a fons, amb una mostra més gran i

observar els resultats de cara a reflexions dels centres, conselleria i fins i tot a les institucions encarregades de la formació del professorat, com podrien ser les universitats.

8. Tglt³ pelgu'dkdkqi t <Hs wgu

Anònim,. (17 de maig de 2016). Aprenentatge cooperatiu [Missatge en un blog]. Recuperat de <https://blocs.xtec.cat/bocinsdeciencia/metodologies/aprenentatge-cooperatiu/>

Duran, G., i Blanch, S. (2008). L'aprenentatge cooperatiu com a estratègia instructiva per a la inclusió. *Uwqtu* '34(1), 4.

Emilio-EducaRueca (18 de setembre de 2009). *Lwgi qu'eqqr gt c v k x q u f g' eqqr gt c e k p 0* Madrid: Educarueca.org. Recuperat de <https://pazuela.files.wordpress.com/2019/02/11-juegos-cooperativos-de-cooperacic393n-2019.pdf>

Fernández-Río, J. (2003). *Grl'crt gpf k clg' eqqr gt c v k x q' gp' gf w e c e k p' H' i k e c' r c t c' r' k p v i t c e k p' gp' gr' b' gf k q' u e k e r' 0 C p' r k u' e q o r c t c v k x q' e q p' q t q u' i k a g o c u' f g' g p u g' o c p' c' f' c' r t g p f k c l g 0* Valladolid, Espanya: La Peonza.

Fernández-Río, J., i Méndez-Giménez, A. (2016). El Aprendizaje Cooperativo: Modelo Pedagógico para Educación Física. *Tgqu* '4; 0201-206.

Hernández, L., Madero, O. M. (2007) *Grl'crt gpf k clg' eqqr gt c v k x q' e q o q' b' g v q f q r q i' f' f' g' t c d c l q' g p' g f w e c e k p' H' i k e c 0* Mèxic.

Institut Creu de Saba. (30 de gener de 2007). *Vt g d c m' eqqr gt c v k x 0* Olesa de Montserrat: creudesaba.cat. Recuperat de: http://creudesaba.cat/~asala/graim/web_graim/articles/metodologies_treball_cooperatiu.pdf

Johnson, D., i Johnson, R (1997). Una visió global de l'aprenentatge cooperatiu. *Uwqtu* '3(1). 54-64. Recuperat de <https://www.raco.cat/index.php/Suports/article/viewFile/101875/141860>

Juan, M., i Oliveras, A. (2014). El aprendizaje cooperativo, una metodología inclusive para mejorar el aprendizaje y la cohesión social. *f o d k a q u' f g' R u k e q r g f c i q i' f' k' Q t k g p w e k p. ' x q m o ' (33)*.

Martínez, A. (25 de febrer de 2018). *Crt g p f k c l g' e q q r g t c v k x q' g p' G f w e c e k p' H' i k e c 0* A Coruña: Mundo entrenamiento de deporte bajo evidencia científica. Recuperat de

<https://mundoentrenamiento.com/aprendizaje-cooperativo-en-educacion-fisica/>

Oliveras, A. (14 de juny de 2016). *Nòrt gpgwvi g'eqqr gtcw0* Catalunya: Fundació Jaume Bofill.

Recuperat de

https://www.fbofill.cat/sites/default/files/Presentaci%C3%B3%20Anna%20Oliveras_130616.pdf

Riera, G. (2010). *òEqqr gtc'rgt'crt gpf t g|Crt gpf t g" c" eqqr gtc t ö" Rt qi t co c' ECICE -0Cxc mce k»' f øp" rt qi t co c' f kf «evke' rgt' gpugp{ ct' c' crt gpf t g' f' g' b' cpgt c' eqqr gtc wxc* (Tesi doctoral). Universitat de Vic, Catalunya.

Rodrigo, C. (2012). *O qvxc ek»' g z r g e w v x g u' k' crt gpgwvi g' eqqr gtc w' gp' wpc' g ue q r' k p e n u k x c* (Tesi doctoral). Universitat de Vic, Catalunya.

Rue, J. *Tgegt ec" k' k p p x c e k»" gp" O g v f q n i k g u" f) C r t g p g w v i g 0' T K O C 0'* Universitat Politècnica de Catalunya.

BarcelonaTECH. Recuperat de

<https://www.upc.edu/rima/ca/grups/giac/que-es-aprenentatge-cooperatiu>

Serrano, J. M., Pons, R. M., i Ruiz, M. G. (2007). Perspectiva històrica del aprendizaje cooperativo: un largo y tortuoso camino a través de cuatro siglos*. *T g x k n c' g u r c ° q r e' f g' r' g f c i q i k c.* (236), 125-138. Recuperat de

<https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/4035/PerspectivaHistoricaDelAprendizajeCooperativo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Velázquez, C. (2012). *Nc' r g f c i q i f' f' g' r e' eqqr gtc ek»p' gp' Gf wecek»p' H' k e c*. Laguna de Duero: La Peonza.

Velázquez, C. (2015). Aprendizaje cooperativo en Educación Física: estado de la cuestión y propuesta de intervención. *T g w u " 4: .* 234-239.

Velázquez, C. (5 de febrer de 2018). *Crt gpf k| clg' eqqr gtc w x q" gp' Gf wecek»p' H' k e c 0 H w p f c o g p v u" { " c r n e c e k q p g u' r t " e v k e u*. Barcelona: Inde Editorial. Recuperat de https://www.inde.com/es/productos/detail/pro_id/129

Velázquez, C., Fraile, A., i López, V. M. (2014). Aprendizaje cooperativo en Educación Física. *O q x k o k g p v q. " 4 2 (1) ,* 239-259.

XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya. (6 de desembre de 2005). *Vt g d c m' eqqr gtc w 0* Catalunya: Generalitat de Catalunya, gencat.cat . Recuperat de <http://www.xtec.cat/~aorihuel/treball%20cooperatiu.htm>

9. Cppgzqu'

Pel que fa a aquest apartat d'annexos, aquí queden refractits tres continguts de la part pràctica del treball desenvolupat; en primer lloc es mostren dues rúbriques d'avaluació. Una rúbrica d'avaluació que realitza el mestre especialista; i una altra rúbrica d'autoavaluació per part de l'alumnat. Tot seguit es mostren els resultats del qüestionari realitzat a diferents mestres de diversos centres d'educació.

Rúbrica d'avaluació alumnes (mestre)

Sessió:	Ɔvgt f gr gpf ³pele'' r quiskc''	Ɔvgt ceels'' ectc'e'ectc''	Tgur qpuc dkkscv'' lpf klf wcn'	J edkkscw'' uqekn''	Cwqt ghgzle''
Activitat:	L'alumne es preocupa que la resta dels companys aconseguixin realitzar l'activitat correctament i arribar tots a l'èxit.	L'alumne desenvolupa actituds d'ajuda cap als seus companys de grup.	L'alumne es compromet amb la resta de l'equip i desenvolupa el seu paper dins el mateix grup.	L'alumne desenvolupa habilitats de comunicació, resolució de conflictes, empatia, etc. amb la resta dels companys.	Visió general del treball realitzat en grup. (Autoavaluació del grup).
Alumne 1	A B C D E	A B C D E	A B C D E	A B C D E	Bona Regular Dolenta
Alumne 2	A B C D E	A B C D E	A B C D E	A B C D E	Bona Regular Dolenta
Alumne 3	A B C D E	A B C D E	A B C D E	A B C D E	Bona Regular Dolenta
Cada lletra d'avaluació correspon als següents ítems: A: sempre B: bastant C: a vegades D: alguna vegada E: mai					
Observacions:					

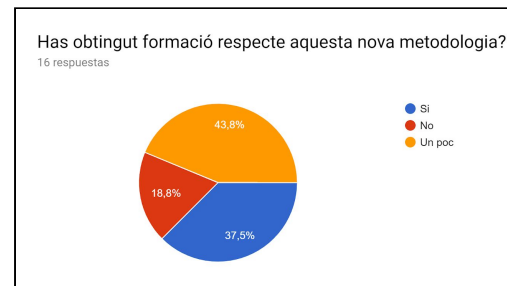
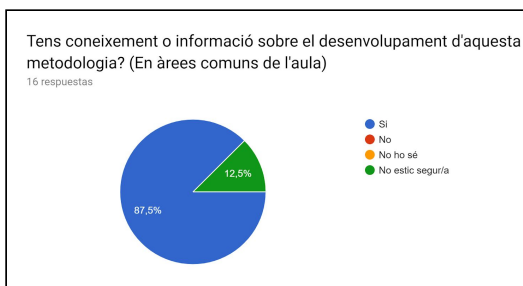
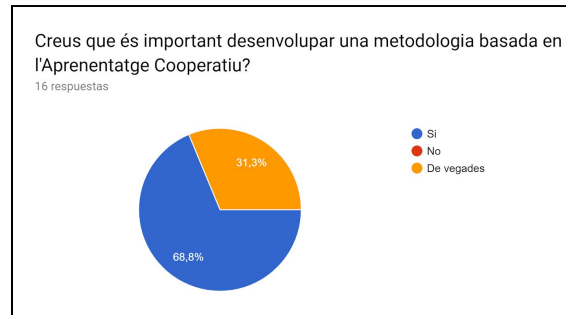
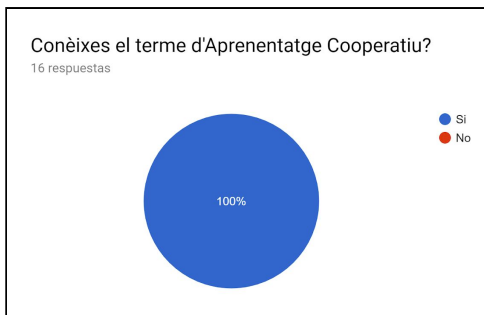
Taula d'elaboració pròpia

Rúbrica d'autoavaluació (alumnes)²

Nom: Data: Activitat:	M'he preocupat pels meus companys 	He aconseguit realitzar correctament l'activitat 	El meu grup ha aconseguit realitzar correctament l'activitat 	He ajudat els meus companys 	He desenvolupat un compromís amb el meu grup
He realitzat la meva tasca i paper dins el meu grup 	He parlat amb els meus companys per desenvolupar l'activitat 	He establert una bona resolució de conflictes amb el meu grup 	He estat empàtic/a amb els meus companys 	La gestió i desenvolupament del grup ha estat: 	Què m'ha paregut l'activitat?
Observacions o comentaris:					
Nota que em mereixo:					

Taula d'elaboració pròpia

Resultats qüestionari

² Drets de la fotografia del semàfor: <https://goo.gl/images/oCvR1E>

